

University of
Stavanger

Eksamen i ING 200: Teknologiledelse

Varighet: 4 timer

Dato: 2. mai. 2017

Hjelpemidler:

Rentetabeller og bestemt, enkel kalkulator.

Oppgavesettet består av til sammen 9 sider

A. Flervalgsoppgaver (side 2-5)	30%
B. Bedriftsøkonomiske emner (side 6-7)	55%
C. Forretningsplan/entreprenørskap (side 8)	15%

Svarskjema for flervalgsoppgaver (side 9)

FORDEL TIDEN PÅ OPPGAVENE.

A. FLERVALGSOPPGAVER

30 %

Kun et alternativ er korrekt. Skriv svarene på eget skjema, side 9

Det blir ikke gitt minuspoeng. Husk at arket må leveres inn som en del av besvarelsen.

A1. Hva mener vi med alternativkostnaden?

- A. Verdien av beste alternative anvendelse
- B. Summert kostnad ved alle tilgjengelige alternativ
- C. Alternativet til enhetskostnaden

A2. Tjenesteproduksjon er forskjellig fra industriproduksjon og handelsvirksomhet ved at

- A. produksjonen og forbruket skjer ofte samtidig
- B. den ikke trenger distribusjonskanaler for produktene
- C. produktet kan ikke differensieres

A3. Dersom en bedrift tilvirker og selger en standardvare, hvilke(n) av de følgende faktorer bestemmer i realiteten den pris bedriften kan ta for varen?

- A. kostnadene
- B. konkurrentenes priser og tilbud
- C. etterspørselen

A4. Prosessen med å dele opp et marked i mindre enheter kalles

- A. disaggregering?
- B. oppdeling?
- C. segmentering?

Bruk følgende informasjon til å svare på oppg. A5-A10.

En virksomhet hadde følgende regnskapstall for 2016:

	Materialavd.	Tilvirkningsavd.	S/A avdeling
Direkte materialkostnader	kr 600 000		
Direkte lønnskostnader		kr 1 000 000	
Indirekte variable kostnader	kr 300 000	kr 320 000	kr 265 000
Indirekte faste kostnader	kr 270 000	kr 160 000	kr 397 500

Aktivitetismålet i Materialavdelingen er direkte materialer, mens det i Tilvirkningsavdelingen er maskintimer, som var 8 000 timer sist år. Aktivitetismålet for Salgs- og administrasjonskostnadene er Tilvirkningskost. Bedriften benytter selvkostprinsippet i sin kalkulasjon.

A5. Hva ble tilleggssatsen for Materialavdelingen?

- A. 50 %
- B. 65 %
- C. 95 %

A6. Hva ble tilleggssatsen for Tilvirkningsavdelingen?

- A. kr 60 per maskintime
- B. kr 80 per maskintime
- C. kr 90 per maskintime

A7. Hva ble tilleggssatsen for Salgs- og administrasjonsavdelingen (S/A- avd)?

- A. 10 %
- B. 25 %
- C. 30 %

Bruk følgene tilleggsoppglysinger for å svare på oppg. A8-A10

For ett av produktene medgikk det ressurser i perioder som følger:

- Direkte materialer - kr 300
- Direkte lønn - kr 185
- Maskintimer - 2,5 timer

A8. Hva ble produktets materialkost?

- A. kr 300
- B. kr 285
- C. kr 585

A9. Hva ble det produktets tilvirkningskost?

- A. kr 830
- B. kr 920
- C. kr 960

A10. Virksomheten har beregnet seg et fortjenestetillegg på 10%. Hva ble produktets salgspris?

- A. kr 1 150
- B. kr 1 012
- C. kr 1 265

A11. Investeringsprosjekter som er preget av høy usikkerhet vil ofte sette avkastingskravet

- A. høyere enn mindre risikable prosjekter
- B. lavere enn mindre risikable prosjekter
- C. Prosjektets risiko vil ikke være avgjørende for hvordan avkastingskravet settes

A12. Når prisen for et produkt settes ned med 50% øker etterspørselen med 70%. Etterspørselen må sies å være

- A. Elastisk
- B. Uelastisk
- C. Nøytral elastisk

A13. Dersom et lønnsomt selskap gjeldsfinansierer sin vekst, hvilken av de følgende nøkkeltallene vil bli størst?

- A. Totalkapitalrentabiliteten?
- B. Egenkapitalrentabiliteten?
- C. Resultatgraden?

A14. Hvem bærer produktivetsansvaret (risikoen) når en medarbeider har tidlønn (fast lønn per time eller år)?

- A. I hovedsak den ansatte selv
- B. I hovedsak bedriften
- C. Ansvar og risiko er delt mellom arbeidstaker og arbeidsgiver

A15. Når vi beregner et prosjekts nettonåverdi, skal frigjøring av arbeidskapital ved slutten av prosjektets levetid

- A. ikke medtas
- B. inkluderes som en utbetaling
- C. inkluderes som en innbetaling

A16. Industribedriften AS vurderer å gjennomføre en prosjektinvestering som har en positiv netto nåverdi (NNV) basert på en kalkulasjonsrente på 12%. Internrenten blir da

- A. 0
- B. Større enn 12%
- C. Mindre enn 12%

A17. En tilleggsordre vil forbedre virksomhetens samlede resultat så lenge salgsinntektene fra ordren overstiger

- A. bedriftens faste kostnader
- B. bedriftens faste og variable kostnader forbundet med ordren
- C. bedriftens variable kostnader forbundet med ordren

A18. En bedrift produserer 3 produkter. Råstoff er en flaskehals. Hvilket produkt bør bedriften prioritere for å oppnå størst mulig lønnsomhet?

- A. Produktet med høyest dekningsbidrag pr råstoffkrone
- B. Produktet med størst dekningsbidrag pr enhet
- C. Produktet som man kan selge mest av

A19. Det som skiller tilvirkingskost og selvkost er

- A. Direkte kostnader
- B. Indirekte tilvirkningskostnader
- C. Salgs- og administrasjonskostnader

A20. Anleggsmidler er

- A. alle produksjonsmidlene som anleggsentreprenører bruker
- B. eiendeler som er anskaffet til varig eie og bruk
- C. knyttet til bedrifters verdikretsløp

A21. Det som skiller bruttofortjenesten fra dekningsbidraget er

- A. varekostnadene?
- B. andre variable kostnader enn varekostnadene?
- C. momsen (MVA)?

A22. Hvilke av %- tilleggene vil være størst?

- A. Bruttoavansen
- B. Avansen
- C. Bruttofortjenesten

A23. Formålet med finansregnskapet er

- A. kontroll og oppfølging av den interne driften
- B. å vise bedriftens eksterne omgivelser hvordan den total driften har gått i løpet av året
- C. å få frem trender som skal brukes i utviklingen av selskapets fremtidige strategier

A24. *Bedriftens likviditet vil normalt forverres dersom*

- A. man reduserer sine varelagre
- B. den kortsiktige gjelden øker
- C. man forbedrer sine faktureringsrutiner, så kredittiden man gir til sine kunder reduseres

A25. *Om sammenhengen mellom likviditetsgrad 1 og likviditetsgrad 2*

- A. Likviditetsgrad 1 er alltid høyere enn likviditetsgrad 2
- B. Likviditetsgrad 1 er alltid lavere enn likviditetsgrad 2
- C. Hvilke av nøkkeltallene som er høyest vil variere

A26. *Hvilken strategi nedenfor er en Blue Ocean (blått hav) strategi?*

- A. Utnytte eksisterende etterspørsel
- B. Gjøre konkurransen irrelevant
- C. Konkurrere i eksisterende marked

A27. *Hvilket krav må vi stille til en som skal starte sin egen bedrift?*

- A. Må ha god økonomi
- B. Må være innovativ
- C. Må ha stayerevne

A28. *Hvordan vil du kategorisere følgende i en SWOT analyse: «Etablereren har et stort og relevant nettverk»?*

- A. Mulighet (O)
- B. Sterk side (S)
- C. Både mulighet og sterk side (O og S)

A29. *Hvordan kan man beskytte utseendet på en webside?*

- A. Patentere
- B. Varemerke beskytte
- C. Design beskytte

A30. *Hva er vanligvis det mest kritiske budsjettet for en som skal starte sin egen bedrift?*

- A. Salgsbudsjettet
- B. Likviditetsbudsjettet
- C. Resultatbudsjettet

B. BEDRIFTSØKONOMISKE EMNER

55%

B1. Produktvalg og KRV-analyse

15%

En virksomhet har følgende produktkalkyler:

	Produkt X	Produkt Y
Direkte materialer	125	150
Direkte lønn	250	300
Indirekte variable kostnader	225	270
Indirekte faste kostander	350	420
Totale kostander	950	1 140
Gjennomsnittlig salgpris	1 000	1 125

De totale faste kostandene antas upåvirket av produktmiks. Produksjonen/salg utgjør for tiden 3000 enheter X og 8000 enheter Y årlig, og kalkylene er basert på dette volumet.

- B1.1 Hva er dekningsgraden på produkt X?
- B1.2 Virksomheten har fått en forespørsel om en spesialordre/engangsordre på 1000 enheter av produkt Y til en pris av kr 1000 per enhet. Ordren vil ikke fortrenge noe av det ordinære salget siden man har tilstrekkelig kapasitet til en slik ordre, og de totale faste kostandene vil ikke påvirkes. Hvordan vil tilleggsordren påvirke resultatet?
- B1.3 Virksomheten vurderer å gjennomføre en reklamekampanje for produkt X. Kampanjekostnaden er beregnet til kr 200 000. Man antar at kampanjen vil ha effekt i 6 måneder, og at salget ville kommet opp i 1500 enheter uten denne spesielle kampanjen. Hvor mye må salgsvolumet av produkt X øke i kampanjeperioden for at kampanjekostnaden akkurat skal dekkes inn?

B2. Budsjettering

10%

Sport'n AS budsjetterer for første kvartal 2017 med det salg på kr 2 500 000, fordelt med kr 300 000 i januar, kr 1 000 000 i februar og kr 1 200 000 i mars. De hadde en omsetting på kr 500 000 i november og en omsetting på kr 2 300 000 i desember 2016. Bedriften leverer 20% av omsettingen til idrettslag, resten er kontantsalg. Kredittiden til idrettslagene er gjennomsnittlig på 60 dager. Se bort fra MVA.

- B2.1 Budsjetterer salget og innbetalingene for første kvartal 2017?
- B2.2 Hvor mye budsjetterer bedriften å ha utestående hos idrettslagene per 31.03.2017?

B3. Inntekter kostnader og resultat**30%**

Bedriften Alcatraz AS tilvirker et produkt. Bedriften har ingen driftsuavhengige kostnader. Følgende inntekts- og kostnadsforhold er kjente:

Antall enheter (X)	Totale inntekter (TI)	Differansekostnader (DK)
0	0	
		1000
200	2400	
		600
400	4400	
		500
600	6000	
		700
800	7200	
		1400
1000	8000	
		2400
1200	8400	
		3480
1400	8400	

- B3.1 Hva er differanseenhetsinntekten (DEI) for intervallet 600-800 enheter og de totale kostnadene ved 400 enheter?
- B3.2 Kan du på bakgrunn av tabellen si noe om hvilken markedsform Alcatraz opererer bedriften under? Beskriv hvordan du kommer fram til svaret.
- B3.3 Hvilken pris og mengde gir vinningsoptimal tilpasning (benytt grafisk metode)?
- B3.4 Hva blir resultatet ved vinningsoptimal mengde?
- B3.5 Hva blir kostnadsoptimal mengde?
- B3.6 Hva blir resultatet ved øvre dekningspunkt?

C. FORRETNINGSPLAN/ENTREPRENØRSKAP

15%

Brødrene Kjell og Ole Humle planlegger å starte et bryggeri i sammen. De har ingen erfaring med det å starte en bedrift. De har derfor leid inn deg som konsulent. I starten er det tre spørsmål som de ønsker svar på.

Hverken Kjell eller Ole liker å lese lange dokumenter, de ber deg derfor om å skrive kort og konsist.

Her er spørsmålene du skal svare på.

- C.1 Hva kjennetegner en god forretningsidé og hvorfor er det viktig å ha en slik idé?
- C.2 Hvilke informasjon/data bør Kjell og Ole samle inn som grunnlag for planleggingen av bryggeriet? Oppgi også mulige informasjonskilder.
- C.3 Det vil ta 7 uker fra man starter å brygge et øl til det er klar for tapping. Redegjør for hvordan denne opplysningen påvirker bedriftens kapitalbehov?

ING 200: Teknologiledelse

Eksamen, 2. mai 2017

SVARSKJEMA FOR FLERVALGSOPPGAVER

Leveres sammen med resten av eksamensbesvarelsen.

Marker riktig svaralternativ med et kryss i rute A, B eller C

University of
Stavanger

	A	B	C
Oppgave A1.	☐	☐	☐
Oppgave A2.	☐	☐	☐
Oppgave A3.	☐	☐	☐
Oppgave A4.	☐	☐	☐
Oppgave A5.	☐	☐	☐
Oppgave A6.	☐	☐	☐
Oppgave A7.	☐	☐	☐
Oppgave A8.	☐	☐	☐
Oppgave A9.	☐	☐	☐
Oppgave A10.	☐	☐	☐
Oppgave A11.	☐	☐	☐
Oppgave A12.	☐	☐	☐
Oppgave A13.	☐	☐	☐
Oppgave A14.	☐	☐	☐
Oppgave A15.	☐	☐	☐
Oppgave A16.	☐	☐	☐
Oppgave A17.	☐	☐	☐
Oppgave A18.	☐	☐	☐
Oppgave A19.	☐	☐	☐
Oppgave A20.	☐	☐	☐
Oppgave A21.	☐	☐	☐
Oppgave A22.	☐	☐	☐
Oppgave A23.	☐	☐	☐
Oppgave A24.	☐	☐	☐
Oppgave A25.	☐	☐	☐
Oppgave A26.	☐	☐	☐
Oppgave A27.	☐	☐	☐
Oppgave A28.	☐	☐	☐
Oppgave A29.	☐	☐	☐
Oppgave A30.	☐	☐	☐